

VUODEN 2027 TALOUSARVION LAADINTAOHJEET

1. Kuntalaki ja talousarvion sitovuus

Kuntalain talousarvio- ja -suunnitelmasäännöksiä tarkoituksena on varmistaa kunnan tehtävien ja talouden oleminen kestäväällä pohjalla ja tasapainossa. Talouden suunnittelun lähtökohtana ovat strategiassa kunnan toiminnalle asetetut pitkän aikavälin tavoitteet, ennakoidut talouden kehitysnäkymät, arvioitu väestön ja elinkeinojen kehitys sekä toimintaympäristön muutokset.

Kunnan ja kuntayhtymän taloutta koskevat säännökset on koottu kuntalain (410/2015) 110 – 120a pykäliin. Kuntalain mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Talousarvion valmistelusta vastaa kunnanhallitus ja jokainen hallintokunta omalla toimialueellaan. Toimialajohtajat vastaavat siitä, että vastuualueensa käyttötalouden talousarvioehdotus valmistuu ja käsitellään lautakunnissa ohjeessa esitetyssä aikataulussa.

2. Aikataulu ja suunnitelman sisältö

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Talousarvion sitovia eräiä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Valtuustoon nähden sitovat erät merkitään selkeästi talousarvioon. Kunnanvaltuusto hyväksyy merkittävien projektien ja investointien meno- ja tuloarviot projekti- tai hankekohtaisesti.

Kunnanhallitus: Talousarvioraami 2027 ja laadintaohteet **17.8.2026**

Lautakunnat: Talousarvioehdotus **5.10.2026 mennessä**

Toimialojen esitykset käsitellään kunnanjohtajan kanssa ennen kunnanhallituksen käsittelyä **lokakuussa** myöhemmin ilmoitettavan aikataulun mukaisesti.

Investointiesitykset

Tekninen toimiala toimittaa rakentamiseen liittyvät investointihanketiedot erillisillä Exceleillä talouspäällikölle koko kunnan osalta. Muut kuin rakentamiseen liittyvät investointiesitykset kunkin toimiala käsittelee omissa lautakunnissaan. Näistä esityksistä toimitetaan tiedot taloushallintoon talousarvioesityksen yhteydessä.

Kunnanhallitus:

Veroproositit, esitys valtuustolle	19.10.2026
Kunnanjohtajan talousarvioesityksen käsittely ja Talousarvioesitys valtuustolle	23.11.2026

Kunnanvaltuusto:

Veroproositit	2.11.2026
Talousarvio	7.12.2026

Strategia ja toiminnalliset tavoitteet

Kunnanvaltuusto hyväksyi 28.11.2022 Pöytyän kunnan kuntastrategian vuosille 2023–2028, Pöytyä – vastuullinen kasvukunta. Uuden strategian valmistelu on käynnissä. Strategian tavoitteita ja toimenpiteitä täsmennetään ja aikataulutetaan talousarvion yhteydessä. Kullekin vuodelle lautakunta valitsee kärkihankkeet.

Valtuusto on hyväksynyt uuden konsernirakennemuutoksen vuoden 2027 alusta hallinto-organisaation uudistamiseksi, jolla vastataan toimintaympäristössä tapahtuneisiin muutoksiin. Tarkoitus on myös panostaa enemmän elinvoiman edistämiseen, jossa korostuvat strategia, kuntakehitys ja konserni.

Strategian painopisteet ovat:

- I. Elinvoiman edistäminen
- II. Hyvinvoinnin lisääminen
- III. Vastuullinen taloudenhoito ja päätöksenteko

Kunnan arvot ovat: Turvallisuus, Osaaminen ja Rohkeus

Kunnanhallitus edellyttää, että lautakunnat huomioivat uuden käynnissä olevan strategiasuunnitelman myötä alla olevien painopisteiden mukaiset kärkihankkeet.

Kärkihankkeiden aiheita toimielimille on linjattu seuraavasti:

1. Pöytyän harrastamisen malli
2. Invest in Pöytyä
3. Liikuntapaikkasuunnitelma
4. Asumismahdollisuuksien edistäminen

3. Arvioitu tulo- ja menokehitys 2027

Sotekiinteistöjen yhtiöittämisellä (Pöytyän Palvelukiinteistöt Oy) tulee olemaan suuri vaikutus käyttötalouden tuloihin ja menoihin. Yhtiöittäminen on tehty, mutta suunnitelmissa ollut kiinteistöjen siirtäminen yhtiöön jo vuonna 2026 ei ole edennyt, koska Varhan palveluverkkopäätös on edelleen ollut kesken. Tulojen väheneminen vuoden 2027 talousarviossa tulee olemaan bruttona n. 2,4 milj. euroa ja nettotulojen menetys noin miljoona euroa, kun otetaan huomioon ”uudet saatavat”, kiinteistöverot, maanvuokratulot ja kiinteistönhoidosta laskutettavat tuotot.

Talousarvioraami on laadittu nykyisellä veroproositilla.

Vuoden 2027 talousarvioon lasketun tuloslaskelman raamin mukaan tilikauden tulos ja alijäämä on -400.000 euroa. Vuoden 2027 vuosikate on 1,5 milj. euroa ja yhtiöityksen myötä vähentyneet poistot 1,9 milj. euroa. Vuosikatteella mitataan tulorahoituksen riittävyyttä menoihin perusoletuksena, että se on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen. Tulos määräytyy vuosikatteen ja suunnitelman mukaisten poistojen erotuksena.

Vuoden 2027 verotulojen ja valtionosuuksien arviointiin on käytetty Kuntaliiton elokuussa päivitettyä kuntakohtaista veroennustekehikkoa. Vuoden 2027 verotulojen ei ennusteta nousevan vuoden 2026 talousarvion tasolle. Verotulot ovat pysyneet useita vuosia samana tai vähentyneet. Valtionosuuksien uudistaminen on siirtynyt suunnitteluvuosille. Pöytyän valtionosuus laskee kuluvana vuonna 2026 noin puoli miljoonaa euroa. Vuoden 2027 talousarvion raamiversiona odotetaan valtionosuuksien pysyvän samalla tasolla.

Toimialojen talousarvioehdotusten tulee pohjautua laadittuun kehykseen siten, että tehtävien nettomenot ovat kehyksen rajoissa. Vuonna 2024–2025 tilinpäätöksen ja talousarvion ero on ollut suhteellisen suuri. Talousarvion laadinnassa tulee kiinnittää erityisesti huomiota tilinpäätöksen toteutumiseen ja vähentää varautumista ja ”ylibudjetointia”. Kustannustason muutokset

tulee kattaa harkinnanvaraisia menoja vähentämällä. Uusien virkojen tai toimien perustamisessa tulee käyttää harkintaa ja niistä on tehtävä selkeä esitys perusteluineen ja kustannusvaikutuksineen esitystä tehtäessä.

4. Talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen laatiminen

Rakenne

Talousarvio laaditaan kunnanvaltuuston hyväksymän talousarvioasetelman mukaisesti. Talousarvio käsittää siten yleisen osan, käyttötalous-, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoituslaskelmaosat.

Asukaslukuennuste

Tunnuslukuja laskettaessa käytetään väestöennusteena
 vuonna 2027: 7 900
 vuonna 2028: 7 860
 vuonna 2029: 7 820

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelma laaditaan käyttötalousosan meno- ja tuloarvioiden sekä suunnitelmapoistojen perusteella. Tuloslaskelma laaditaan sekä sisäiset erät huomioon ottavana että ilman sisäisiä eriä.

Investointiosa

Investointiosa sisältää talousarviovuoden sekä suunnitelmavuosien investointisuunnitelmat sisältäen niitä koskevat tavoitteet, hankkeiden kustannusarviot sekä niiden jaksottumisen investointimäärärahoina suunnitteluvuosille sekä investointeihin saatavat rahoitusosuudet ja muut tulot.

Investointiosan määrärahoilla hankittavaa pysyviin vastaaviin sisältyvää omaisuutta on kunnan toiminnassa useampana kuin kahtena tilikautena käytettäväksi hankittu omaisuus. Pysyviin vastaaviin kuuluvan hyödykkeen hankinta-arvoon luetaan sen hankintameno sekä kuljetuksista ja asennuksista ja muista vastaavista toimenpiteistä aiheutuneet menot (koulutusmeno ei ole investointimeno).

Pysyviin vastaaviin luetaan myös ensikertainen kalustaminen. Pysyvien vastaavien hankintamenot kirjataan niiden taloudellisena pitoaikana kuluksi tuloslaskelmassa poistosuunnitelman mukaisesti.

Investoinniksi lasketaan yli 10.000 euron uudisrakennus- ja peruskorjausinvestoinnit sekä kalustohankinnat tai muu pitkävaikutteinen meno. Investoinniksi voidaan lukea myös hanke, joka on luonteeltaan investointi (esim. yhteistyökumppanin investointeihin osallistuminen). Investointimäärärahat ovat sitovia hanke- tai hankeryhmäkohtaisesti. Investointiosassa kohteille myönnetyt määrärahat ovat irtaimistomäärärahojen osalta toimialakohtaisesti ja rakentamismäärärahojen osalta hankeryhmittäin nettomääräisinä valtuustoon nähden sitovia. Kun hankkeen toteutus ajoittuu useammalle vuodelle, on sitovuustasona hankkeen kokonaiskustannusarvio. Investointiosan määrärahat esitetään ilman arvonnlisäveroa.

Investointiosan laadinnan pohjana on hyväksytyn taloussuunnitelman investointiohjelma.

Rahoitusosa

Rahoitusosassa käyttötalouden ja investointien vaikutus kunnan rahoitusasemaan esitetään kassavirtalaskelman muodossa. Rahoituslaskelmassa huomioidaan vain ulkoiset erät.

5. Henkilöstömenojen budjetointi

Vuoden 2027 ohjeellisessa kehyksessä on huomioitu KVTES:n ja OVTES:n ja teknisen sopimuskorotukset vuoden 2027 loppuun asti. Virka- ja työehtosopimusten korotukset vuodelle 2027 sisältyvät siis annettuun kehykseen. Palkkoihin vuonna 2027 vaikuttavat sopimuskorotukset ovat yhteensä n. 2 %, kun huomioidaan paikalliset erät ja yleiskorotukset ja korotusajankohta koko vuodelle jaettuna (1.4.2027). Palkoissa on jo huomioitu vuoden 2026 korotus.

Palkkojen sivukulut vuodelle 2027

Sosiaaliturvamaksu	1,30
Työttömyysvakuutusmaksu	1,79
Tapaturmavakuutusmaksu	0,40
KuEL-työeläkemaksu + taloudellinen tuki	16,94
VaEL Opettajien eläkevakuutusmaksu	16,64

Sivukulujen %-osuuksia tarkistetaan, kun vuoden 2027 tiedot tarkentuvat loka-marraskuussa. Budjetointiohjelmassa on erikseen määritelty asetuksissa sivukuluprosentit, jotka järjestelmä laskee automaattisesti.

6. Aineiston toimittaminen

Aineiston toimittamisaikataulu on seuraava:

Sisäiset vuokrat, kunnossapito	Tekninen -> toimialat (hyväksyntä)	24.8. mennessä
Sisäinen vesi, jätevesi	Tekninen -> toimialat (hyväksyntä)	24.8. mennessä
Sisäiset kuljetuspalvelut	Kuljetus -> Ruokapalvelut	24.8. mennessä
Henkilöstömäärät ja kustannuspaikat	Toimialat tarkistavat	21.8. mennessä
Henkilöstömenot ohjelmaan	Taloushallinto	28.8. mennessä
Sisäiset erät ohjelmaan	Taloushallinto	4.9. mennessä
Toimialojen talousarvioluvut ohjelmaan. Tämän jälkeen talousarvioluvut siirretään keskitetysti suunnitelmavuosille. Toimialat tekevät tarvittavat muutokset suunnitelmavuosille ennen lautakuntakäsittelyä.	Toimialat	28.9. mennessä

Talousarviosuunnittelu tehdään **Accuna-ohjelmalla**. Suunnitteluohjelman käyttöön liittyvät pyynnot pääkirjanpitäjälle anne.jarvinen@poytya.fi tai juho.kaituri@poytya.fi.

Pöytyällä 31. päivänä elokuuta 2026

PÖYTYÄN KUNNANHALLITUS

Mika Joki
kunnanjohtaja

Juho Kaituri
talouspäällikkö

LIITTEET

Liite 1 Talousarvioraami 2027

Liite 2 Talousarviokehys toimialoittain 2027

Liite 1

Talousarvioraami 2027

	TP 2025	TA 2026	MTA 2026	Ennuste 2026	RA 2027
Myyntituotot	2 994 693	2 437 850	2 437 850	2 650 000	2 800 000
Maksutuotot	308 758	351 900	351 900	320 000	300 000
Tuet ja avustukset	498 729	435 167	435 167	420 000	545 000
Muut toimintatuotot	4 534 000	3 213 200	3 213 200	3 400 000	1 000 000
TOIMINTATUOTOT	8 336 180	6 438 117	6 438 117	6 790 000	4 645 000
Henkilöstökulut	-15 703 794	-15 469 029	-15 469 029	-15 560 000	-15 800 000
Palvelujen ostot	-6 563 542	-9 202 057	-9 202 057	-8 320 000	-8 245 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 657 968	-2 828 736	-2 828 736	-2 820 000	-2 000 000
Avustukset	-2 276 884	-2 376 020	-2 376 020	-2 360 000	-2 100 000
Muut toimintakulut	-2 125 731	-1 800 550	-1 800 550	-1 920 000	-1 600 000
TOIMINTAKULUT	-29 327 919	-31 676 392	-31 676 392	-30 980 000	-29 745 000
TOIMINTAKATE	-20 991 739	-25 238 275	-25 238 275	-24 190 000	-25 100 000
Verotulot	17 039 536	17 750 000	17 750 000	17 700 000	17 550 000
Valtionosuudet	9 474 604	8 880 000	8 880 000	8 900 000	8 900 000
Rahoitustuotot ja -kulut	150 238	152 000	152 000	140 000	150 000
VUOSIKATE	5 672 639	1 543 725	1 543 725	2 550 000	1 500 000
Poistot ja arvonalentumiset	-2 557 735	-1 894 327	-1 894 327	-2 250 000	-1 900 000
TILIKAUDEN TULOS	3 114 904	-350 602	-350 602	300 000	-400 000
Varausten ja rahastojen muutokset	74 388	71 583	71 583	0	0
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	3 189 292	-279 019	-279 019	300 000	-400 000

Talousarviokehys toimialoittain 2027

Talousarviokehys	TP 2025	TA 2026	RA 2027	Muutos % TP25/RA27	Muutos % TA26/RA27
TARKASTUSLAUTAKUNTA					
Toimintamenot, ulkoiset	-32 451	-30 000	-30 000	-7,6	0,0
Netto, ulkoiset	-32 451	-30 000	-30 000	-7,6	0,0
KESKUSVAALILAUTAKUNTA					
Toimintatulot, ulkoiset	8 849	0	25 000	182,5	0,0
Toimintamenot, ulkoiset	-31 379	-1 000	-30 000	-4,4	2900,0
Netto, ulkoiset	-22 530	-1 000	-5 000	-77,8	400
KUNNANHALLITUS					
Toimintatulot, ulkoiset	1 678 310	266 700	50 000	-97,0	-81,3
Toimintamenot, ulkoiset	-3 814 193	-4 308 424	-1 700 000	-55,4	-60,5
Netto, ulkoiset	-2 135 883	-4 041 724	-1 650 000	-22,7	-59,2
SIVISTYSLAUTAKUNTA					
Toimintatulot, ulkoiset	1 557 334	1 391 517	1 400 000	-10,1	0,6
Toimintamenot, ulkoiset	-16 925 737	-18 346 674	-17 750 000	4,9	-3,3
Netto, ulkoiset	-15 368 403	-16 955 157	-16 350 000	6,4	-3,6
HYVINVOINTILAUTAKUNTA					
Toimintatulot, ulkoiset	238 065	180 000	460 000	93,2	155,6
Toimintamenot, ulkoiset	-940 881	-1 003 374	-1 460 000	55,2	45,5
Netto, ulkoiset	-702 816	-823 374	-1 000 000	42,3	21,5
KUNTAKEHITYSLAUTAKUNTA					
Toimintatulot, ulkoiset	0	0	210 000	0,0	0,0
Toimintamenot, ulkoiset	0	0	-2 200 000	0,0	0,0
Netto, ulkoiset	0	0	-1 990 000	0,0	0,0
TEKNINEN LAUTAKUNTA					
Toimintatulot, ulkoiset	4 853 621	4 599 900	2 500 000	-48,5	-45,7
Toimintamenot, ulkoiset	-7 583 277	-7 986 920	-6 575 000	-13,3	-17,7
Netto, ulkoiset	-2 729 656	-3 387 020	-4 075 000	49,3	20,3
KAIKKI YHTEENSÄ					
Toimintatulot, ulkoiset	8 336 179	6 438 117	4 645 000	-44,3	-27,9
Toimintamenot, ulkoiset	-29 327 918	-31 676 392	-29 745 000	1,4	-6,1
TOIMINTAKATE	-20 991 739	-25 238 275	-25 100 000	19,6	-0,5